

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19153
Tarih : 28.07.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de kadınların evde, sokakta, iş yerinde maruz kaldıkları sistematik şiddet, kadın kırımına varan ağır bir tabloyu ortaya koymaktadır. Fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet kadınların yaşam hakkını tehdit ederken, her yıl artan kadın cinayetleri ve şüpheli kadın ölümleri bu tehdidin boyutunu açıkça göstermektedir. Kadına yönelik şiddet yalnızca bireysel değil, toplumsal ve yapısal bir sorundur. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren, cezasızlığı besleyen, koruma mekanizmalarını etkisizleştiren politikalar bu şiddeti büyötmektedir. Kadın yoksulluğu, güvencesiz çalışma, bakım emeğinin görünmezliği, yargıdaki cezasızlık pratikleri ve kadını aileye hapseden anlayışlar, çok boyutlu şiddetin parçası haline gelmiştir. Bu şiddet sarmalı kadınları hayattan koparmakta ya da insani olmayan yaşam koşullarına mahkûm etmektedir. Bu bağlamda, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin, boyutlarının ve etkili önleme politikalarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddesi gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de kadınlar, hayatın her alanında sistematik şiddetin farklı biçimleriyle karşı karşıyadır. Artan kadın cinayetleri, şüpheli ölümler, cezasızlık politikaları ve koruyucu mekanizmaların etkisizliği, bu şiddetin yapısal boyutunu ve aciliyetini ortaya koymaktadır. Fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet kadınların yaşamlarını doğrudan tehdit ederken, her yıl artan kadın cinayetleri ve şüpheli kadın ölümleri bu tehdidin boyutunu açıkça ortaya koymaktadır. 2025 yılı boyunca erkekler tarafından en az 294 kadın katledilmiş, 297 kadın ise şüpheli şekilde ölü bulunmuştur. Bu sayılar, kadına yönelik şiddetin sadece fiziksel saldırılarla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda yaşam hakkının, adalet hakkının ve koruma hakkının sistematik biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Kadınların çoğu evlerinde, aile bireyleri veya yakın tanıdıkları tarafından öldürülmüş, şüpheli ölümlerde ise fail-soruşturma-yargı üçgeni içinde etkin bir aydınlatma yapılmamıştır ve hatta faillerin korunması için olağanüstü çaba sarf edilmiştir. Bunun en güncel örneği Gülistan Doku dosyasıdır.

Gülistan Doku dosyası, kadınlara yönelik şiddetin münferit olaylardan değil, kadınların yaşam hakkını sistematik biçimde değersizleştiren, suçun açığa çıkarılmasını engelleyen ve hesap verebilirliği ortadan kaldıran siyasal ve kurumsal bir düzenin ürünü olduğuna yönelik eleştirilerin en çarpıcı örneklerinden biri haline gelmiştir. Dosyanın yıllardır sonuçlandırılmaması, kadınlara yönelik suçlarda bireysel faillikten öte, cezasızlığı ve korumayı yeniden üreten yapısal mekanizmaların işlediğine ilişkin toplumsal kanaati güçlendirmiştir. Bu yönüyle Gülistan Doku dosyası, kadın cinayetleri ve şüpheli kadın ölümlerinin rastlantısal değil, kadınların yaşamını gözden çıkaran sistematik bir düzen içinde değerlendirilmesi gerektiğini gösteren en çarpıcı örneklerden biridir.

Yargının cinsiyetçi yaklaşımı, kadınların adalete erişimini ciddi biçimde engellemekte, mağdurların değil faillerin haklarını önceleyen kararlarla erkek şiddetini cezasız bırakmaktadır. Kadın beyanı çoğu zaman yeterli görülmemekte, kadınlar şiddeti ispat yükü altında yalnız bırakılmaktadır. Bu yaklaşım, yargının tarafsız değil patriarkal değerlerle şekillenmiş olduğunu ortaya koymakta ve toplumsal cinsiyet eşitliğini zedelemektedir. Kadın cinayetlerinde uygulanan “haksız tahrik” indirimi, cezasızlık kültürünün en görünür biçimlerinden biridir ve erkek şiddetini meşrulaştıran bir araç haline gelmiştir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için gerekli adımlar atılması gerekirken, aksine hukuk alanında ciddi gerilemeler yaşanmaktadır. Şiddeti önleyici yasal mekanizmalar güçlendirilmek yerine zayıflatılmakta, kadınların nafaka gibi kazanılmış hakları hedef alınmakta ve çeşitli yasal düzenlemeler tartışmaya açılarak güvencesizlik yaratılmaktadır.

Kadınların ekonomik şiddete maruz kalması, yoksulluğun hem bir sonucu hem de şiddetin devamlılığını sağlayan başlıca sebeplerinden biridir. Kadınlar ekonomik olarak bağımsız olamadıkları, istihdam olanaklarından dışlandıkları ya da güvencesiz ve düşük ücretli işlerde çalıştıkları için çoğu zaman şiddet gördükleri evlilikleri sonlandıramamakta, bu koşullarda hayatta kalmaya zorlanmaktadır. Maddi imkansızlıklar nedeniyle boşanma,

barınma, çocukların bakım ve geçimi gibi temel ihtiyaçları karşılayamayan kadınlar, şiddet döngüsünden çıkamamakta bu da şiddetin toplumsal olarak yeniden üretilmesine zemin hazırlamaktadır.

Tüm bu karanlık tablo içerisinde, kadına yönelik şiddeti önlemesi ve ortadan kaldırması gereken Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın politikaları ise tam tersine şiddeti derinleştirmekte ve kurumsallaştırmaktadır. Bakanlık, kadınları birey olarak değil, yalnızca "aile içindeki" rolleriyle tanımlamakta; şiddet karşıtı politikalar yerine "aile bütünlüğünü" önceleyen uygulamalarla kadını aileye hapsedmektedir. Şiddet gören kadının değil, ailenin korunması ekseninde geliştirilen politikalar, kadınların yaşadığı şiddeti görünmez kılmakta, devletin koruma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaktadır. Öte yandan, kamu kaynaklarıyla desteklenen nefret içerikli yayınlar ve söylemler, LGBTİ+'ların varlığını hedef almakta, toplumsal kutuplaşmayı derinleştirerek şiddet ortamını körüklemektedir. Hazırlığı süren yargı paketlerinde yer alacağı konuşulan nefret suçunu artıran maddeler, kadınlar ve LGBTİ+'lar için yeni tehditler barındırmaktadır.

Tüm bu anlattıklarımız göstermektedir ki kadınların maruz kaldığı şiddet yalnızca bireysel değil, toplumsal ve yapısalıdır. Bu şiddet ortamı, kadını kamusal yaşamdan dışlayan, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren, cezasızlığı sürdüren ve koruma mekanizmalarını etkisizleştiren politikalarla daha da derinleşmektedir. Kadın yoksulluğu, iş yerindeki ayrımcılık, güvencesiz çalışma koşulları, bakım emeğinin yok sayılması, toplumsal baskılar, medyanın cinsiyetçi dili, kadını aileye hapseden iktidar politikaları ve cezasızlık üreten yargı pratikleri kadına yönelik çok boyutlu şiddetin birer parçasıdır. Kadınların yaşam hakkının korunması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve şiddetin tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması, devletin en temel sorumluluklarındandır. Bu nedenle, kadınlara dönük çok boyutlu şiddetin nedenlerinin araştırılması, etkin önleme politikalarının geliştirilmesi ve kamu kurumlarının bu alandaki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.